

F O A I E

пентрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 45.

Luni, 8. Noembrie.

1843.

ПАРАЛЕЛИСМЪ.

Антре лимба ромѣнъ ши италианъ.

(Фрмаре.)

XV.

Societate	Societă
patrie	patria
statu	stato
teara	paese
împăratu	imperadore, imperatore
corona	corona
tronu	trono
curte	corte III. a.

XVI.

Sciinça	scienza
arta	arta
meserie	mestiere
chărtie	carta
foiej	foglio, foglia III. a.

XVII.

Armie	armata
campu, tabara	campo
ó te	oste
osteanu, ostasu	bélico
soldatu	soldato
pedestru	pedestre III. a.

XVIII.

Eu	io
tu	tu

elu, ea
noi
voi
ei, ele
meu, mea

egli, ella
noi
voi
egline, elleno
mio, mie III. a.

A J E C T I V I.

Albu	albo, bianco
negru	negre, nero
rosu	rosso
verde	verde
auriu, galbenu	giallo
ceruliu	ceruleo
vergatu	vergato
palidu, palitu	palido
luciu	lucido
rapede	rapido
limpede	lempido III. a.

V E R B I.

Nascere	nascere
alaptare	allattare
sugere	suggere
fasare (in)	fasciare
plangere	piangere
scaldare	scaldare
simtire	sentire
vedere	vedere
auzire	udire, audire
gustare	gustare
atingere	attingere
sufflare	soffiare
resufflare	respirare

sfranutare	stranutare
tusire	tossire
sughitare	signozzare
asudare	sudare
dormire	dormire
dormitare	dormigliare
visare	sognare
deşteptare	destare
pricepere	percipere ш. а.

Н О Т Е.

Н о т а л а I.

Тоате ворвеле дин вокавъларъл ачеста ле vom лмпърци лп физиче, прекъм: caru, ochiu, sange, — albu, rôtundu, strambu; — nascere, simtire dormire mâncare etc. ши морале прекъм: minte, voie, cugetu, bunétate; — bunu, blându, réu; — temere, tristare, mintire etc.

Ворвеле челе физиче ле лптревзипцъм а аръта шипцеле, квалитъциле ши лъкръриле че ле пътем ведеа, аззи, гъста, мiросi, пiпъи; iar не челе морале ле лптревзипцъм пентрълъкръриле, квалитъциле ши лъкръриле че се пот пътаи лпкiпъи лп мiнтеа поастръл.

Ворвеле физиче iar се съвтълмпарт лп дoбъ: лп възале саъ маи дес лптревзипцате ши лп техниче.

Прекъм ши челе морале се пот лмпърци асеменеа ка челе физиче.

Черчетънд лимва ромънеаскъ асфел към се афл лп гъра породълъи, афлъм челе маи мълте ворве физиче, ши възале; къчи челе морале, ка съ ле къпоаскъ чинева, аъ тревзипцъ de о гъндипе маи лпналтъ саъ de о лпвъцътъръ. Лпвъцътъра породълъи ромън нъ есте алта декът лп мешешгъриле църънещи ши лп моралъл релiциеи, не кът поате аззи ши

лпцелече дела вiсерiкъ. Аша дар лп тоате деспърдiрiле ачестъи вокавълар поате ведеа чинева челе маи мълте ворве физиче ши възале, ши маи пъцине морале, саъ техниче дин каре знеле нъ ле къпоаще породъл de лок ши алтеле, лпвъцътънделе дела вiсерiкъ, ле а лъат дин лимва славъл.

Ачестъ вългаре de сеамтъ се поате фаче пълъмаи ла ромъни чи ши ла тоате пациле, вокавъларъл омълъи дин пород фиind претълтiндеи маи мърцинит декът ал лпвъцатълъи. Съ не лпкiпъим акъм не Ромъни чей дълтъиъ че аъ дескъликат лп Дачiа венiнд дин Италiа; ей аъ венiт ачи къ лимва попорълъи роман, къ лимва вългаръл, ши дiкционаръл лор л'аъ лъсат de мошенире фiлор, ачешiа вртълтоареи ценеращи, ши аша маи лпколо. Шипцеле, артеле, мешешгъриле нъ с'аъ маи кълтiват лп Дачiа. Се не лпкiпъим iarъ че ар фи фост ши лимва италианъл дака лп коприпсъл Италiеи нъ с'ар фи кълтiват ничи декъм шипцеле ши артеле. Негрешит къ о лимбъл маи асеменеа къ а поастръл, о лимбъл фъръ термини техничи ши къ преа пъцине ворве морале; съ пълнет iarъ, къ Италiа ар фи автъ тот лптъмпълъриле Дачiеи, тот лимва славъл ар фи домпит лп вiсеричиле ей, тот къ Търчи, Шгъренiи, Лешii ши Ръшии ар фи автъ а фаче; негрешит къ атълчи с'ар фи воръит лп Италiа ачелани дiалект че ворвипц пои акъм.

Съ не лптоарчем ла деспърдiреа I а ачестъи вокавълар. Ачи тоате ворвеле физиче възале ле vedem de ориципъ латинъл. Причина есте къ неперъилнд Ромънъл дин vedere пърциле тръпълъи съъ, п'а пердълт ничи ворвеле саъ пълтеле къ каре л'аъ пълмит моши съи. Лп деспърдiреа ачеста

ворвеле технѣче сѣнт ачелеа, кѣ каре се пѣтеск пѣрдѣле отѣлѣ челе дѣн пѣнтрѣ. Ла дѣнселе п'а фост дестѣл традициѣле; челе дѣн лѣнтрѣ але отѣлѣ пѣ се вѣд ка челе дѣн афарѣ, шѣ кѣ сѣ ле кѣноаскѣ чѣнева, претѣтѣндѣнѣ е тревѣнцѣ де шѣн-да anatomieй. Аша дѣн партеа ачѣаста саѣ а пердѣт Ромѣнѣл ѣнеле ворвѣ, саѣ ле а аместекат пѣmindѣ кѣ дѣнселе ѣнеле дѣн лок де алтеле. Асфел ведѣм кѣнд доаре пе чѣнева вѣнтра саѣ вѣрта, кѣ зѣче: „мѣ доаре ла inимѣ“, шѣ ачѣастѣ дѣн-предѣзраре о поате vedeа чѣнева ла тоате пацѣѣле, дѣнтревѣнцѣнд породѣл, дѣн лѣкрѣрѣле че пѣ ле кѣноаще вѣне, терминѣ саѣ ворвѣ непотрѣвите саѣ пѣ ла локѣл лор. De aci а venit ка дѣн лок де cog сѣ зѣкѣ Ромѣнѣл inima, дѣн лок де anima сѣ зѣкѣ suffletu, шѣ дѣн лок де vintre, burta, (кѣ тоате кѣ а пѣстрат фоарте вѣне фрасѣл: intre vintre) шѣл.

Ачѣастѣ вѣгарѣ де сеамѣ се поате фаче шѣ ла воале, vnde, ка сѣ ле deа саѣ сѣ ле пѣстреѣе нѣще пѣме кѣвѣнчоасѣ орѣ хотѣрѣте дѣнтрѣ о лимѣ кѣлтиватѣ дѣн тоате ратѣрѣле сале, а фост тревѣнцѣ де мешѣнѣгѣл medicineй. Попорѣл ромѣн п'а кѣлтиват medicina, prin ѣрмаре нѣчѣ пѣ кѣноаще терменѣй чѣй кѣвѣнчѣонѣй аѣ воалелор. Аша чѣй дѣнтѣѣх ромѣнѣй аѣ шѣт кѣ lăngôre дѣнsemneазѣ о зѣчѣре оаре-каре дѣсѣ фѣрѣ а се trezi. Маѣ дѣн ѣрмѣ кѣнд аѣ вѣзѣт кѣ фрѣгѣрѣле саѣ кѣлѣзра дѣн зна шѣ пѣ се прекѣрмѣ periodicеѣе, атѣнчѣ аѣ zic кѣ болнавѣл are lăngôre (лѣнгоаре) langeur; шѣ асфел а дѣнчѣпѣт а се да о дѣнsemnаре тѣрѣнѣитѣ, пѣнтрѣ ѣн фел де зѣчѣре, ѣнѣй ворвѣ че авеа о дѣн-semnаре маѣ дѣнтѣнѣсѣ, шѣ физѣкѣ шѣ моралѣ.

Дѣн челе морале iar, vedem пѣстра-те пѣмаѣ ачѣй терменѣй каре, дѣн орѣ че старѣ с'ар афла ѣн porod, пѣ пот сѣѣ лим-псеаскѣ дѣн ворвѣ. Аѣ пѣстрат, спре е-семплѣ, Ромѣнѣй ворвеле че се даѣ факѣлтѣдѣлор сѣфлетѣщѣй, кѣ каре се паще отѣл шѣ каре тревѣе сѣ vie пѣгрѣнѣит кѣ вѣрста шѣ фѣрѣ де дѣнвѣдѣтѣрѣ; пре-кѣм: simtire, audu, vedu, gustu . . . minte, sugetu, judicata, voie, amogu, ura, *) шѣл. Кѣте дѣн сѣ аѣ авѣт тревѣнцѣ саѣ де о дѣнвѣдѣтѣрѣ спре але кѣноаще саѣ де ѣн морал довѣндѣт iar пѣ дѣнпѣскѣт; ла кѣте аѣ коптрѣвѣит саѣ рѣлѣцѣа саѣ овѣчѣѣ-рѣле; аколо vedem орѣ о зѣтаре кѣ тотѣл саѣ о дѣнпрѣмѣтаре де ворвѣ стрѣне, дѣн пѣ кѣт аѣ фост маѣ стрѣнѣй дѣнвѣдѣтѣрѣй лѣй. Ла ачѣастѣ дѣнтѣмпларе, кѣрдѣле славе кѣт аѣ domnit дѣн вѣсерѣчѣле поа-стре аѣ лѣсат кѣтева ворвѣ, пре-кѣм: prieteshг, mѣлѣ, грѣжѣ, пѣдежде, вѣкѣтрѣе, veselie шѣл., пе каре фѣе-чѣне ле vede кѣ сѣнт де о треантѣ маѣ дѣнпѣ ѣрмѣ де-кѣт челе де сѣс, шѣ каре, шѣ дѣн ворвѣ се дѣнтревѣнцѣеазѣ маѣ rar шѣ с'аѣ пѣтѣт зѣта, шѣ дѣн вѣрста отѣлѣ vin маѣ тѣр-зѣѣ, кѣнд ле поате дѣнвѣда де афарѣ iar пѣ дѣн каса пѣрѣнтеаскѣ.

Вѣртѣдѣле шѣ вѣдѣзрѣле че сѣнт де фел кѣм сѣ се дѣнведе де акасѣ: дѣнпѣстреа-зѣ пѣмеле дѣн лимѣа стрѣтмошаскѣ саѣ ла-тинѣ, кѣм: bunetate, reutate, dreptate, strămbătate, adevėru, minciună, blandoțe, furie . . . , iar de vor фѣи де фел ка сѣ се дѣнведе дела вѣсерѣкѣ саѣ дѣн adѣnpareа кѣ

*) Abborire, фѣрѣ препozitia ab, рѣмѣне orige, скѣтѣвѣнд пе о дѣн ѣ, дѣнпѣ idioma ѣенералѣ, фаче urige, ѣрѣре ѣрѣ.

*)

стръиніі, аколо ведем ърме де лімвї стръіне, прекъм: славъ, чїнсте, вреднїчіе, де-стоїнічіе, поменїре . . . , адекъ воїѣ съ зік къ къ кѣт Ромънъл есте маї прѣнк къ а-тъта лімба лѣї есте маї романъ шї маї кѣратъ де стръїніеме.

Апсѣнїі ворба: virtute се поате ве-деа къ ліпса моралеї шї а deprinderїї пѣ-терїлор шї тѣрїлор сѣфлетецїї, а фѣкѣт а се аптревѣнїца пѣлѣ маї де зпѣзї пѣ-маї ап сїмѣ фїзїкѣ, адекъ пѣмаї пентрѣ а апсемпа тѣрїа трѣпѣлѣї, пѣ апсѣ шї а сѣфлетѣлѣї. Апа дар се vede кѣт а фост стареа мораль а падїей, шї дака а пѣтѣт ка съ пѣстреже ворвеле морале шї тех-нїче. Акѣм апсѣ фїнд времеа рецене-рацїей Ромънълї шї а лімвїї сале, дїксіо-нарѣл лімвїї десѣвѣршїте шї аптрецїї і се афлѣ ап дїксіонарѣл мошїлор сѣї, шї де аколо де знде зіче: сїмѣїре, сїмѣїто-рѣ, сїмѣїтѣ, де аколо поате зіче шї: сїм-ѣїтате, сїмѣїлѣ, сїмѣїментѣ, сїмѣїчїзне, сїмѣїменталѣ, сїмѣїменталїзмѣ, сїмѣїтївѣ, сїмѣївїлѣ, сїмѣївїлітате, сїмѣїзалѣ, сїмѣїза-літате, сїмѣїторїѣ, сїмѣїторїе, сїмѣїторїѣ, сїмѣїченсте; — пресїмѣїре, пресїмѣїментѣ, . . . ре-сїмѣїре, . . . рес-сїмѣїре, рессїм-ѣїментѣ, . . . консїмѣїре . . . стрѣсїмѣїре . . . аптресїмѣїре. Де ва черчета чїне-ва лімба попорѣлѣї греческ де акѣм трѣї-зечї шї дѣбзечї де ашї, о vede плїнѣ маї пѣлѣт де жѣмѣтате де ворбе італїенецїї, тѣрчецїї шї ромънѣцїї (кѣнд ворбїа зп фанарїот саѣ зп грек дїн Цара ромъне-скѣ, де запчїѣ, де клѣканїї, де скѣтелнїчї де послѣшнїчї, де арендѣ, де вїпѣрїчїѣ, де оерїтѣ шчл.) Ынде пѣ ар фї ажѣне а-чеастѣ лімѣвѣ апаноїнд шї апнестрїцѣл-дѣсе, кѣнд ар фї авѣт вот ла фортареа

саѣ реценерацїа еї тоцї бана-Хрїстї, шї бана-Іанїї, дѣпѣ кѣм с'а местїкѣ ап вор-ѣвѣ ла пої непѣфїтїцї тоцї логофецїї саѣ дїечїї чеї векї, тоцї кафтанлѣї, шї тоцї карї пѣ шї аѣ чїтїт апкѣ пїчї пѣзїнеле кѣрцїї че авем! Пѣзїнѣ треавѣ воїѣ съ зік ар фї фѣкѣт гречїї кѣнд ар фї авѣт асфел де пѣкате. Апсѣ еї аѣ фост маї кѣ мїнте шї акѣм ка шї тотд'азна декѣт пої, къ аѣ цїѣт съ вазѣ че есте ал лор шї ал мошїлор лор шї че пѣ есте, шї ап тоатѣ времеа чеї къ апвѣцѣтѣрѣ аѣ авѣт де портѣ лімба еленїкѣ чеа веке, шї асфел аѣ адѣс ап зїоа де астѣлї лімба лор чеа ворвїтоаре, апкѣт къ ачееашї грѣматїкѣ съ апведе пе амѣндѣѣ. Ної пїчї одатѣ п'ам авѣт де портѣ лімба ла-тїнѣ; пѣлѣ ла о време пе чеа славѣ, а-пої пе чеа греческѣ, шї акѣм пе фран-цеза, — че влестем! Кѣм съ се маї цїе, кѣм съ се маї кѣлтїве вїата лімѣвѣ дѣпѣ атѣте чїѣте літераре! Ромънїї дїн Тран-сїлванїа о аппле де зпгѣрїсте шї де нем-цїсте, чеї дїн Молдавїа де мѣскѣлісте, гречїсте шї францїзїсте, шї пої ачї, пѣ-пѣ ла о време тѣрѣвїцїї де гречїсте, акѣм пе а гѣсїт боала Францїї ап тоате артї-колеле саѣ апкїетѣрїле лімѣї. Лімба фран-цїзескѣ се vede ап тоате каселе дїн-презпѣ къ тоатѣ морала саѣ деморалїза-цїа еї; лімба францїзескѣ ап шкоале, ап колецїѣ, шї лімба латїнѣ пѣмаї зп клас ап колецїѣ ка съ арѣтѣм кѣт о де-спреѣїм, кѣт пѣ о кѣпоашем; адекъ воїѣ съ зік къ ап тот прїнчїпатѣл пѣмаї 250 леї пе лѣпѣ се келтѣеще пентрѣ ачеастѣ лімѣвѣ! шї лімба італїанѣ пїкѣрїї, ка съ дѣм апкаї о провѣ сдравѣлѣ къ пѣ цїїм пїчї ч'ам фост пїчї че сѣптем.

Мие дши плаче съ адѣк де есемплѣ тот пе Гречї, пентрѣ-къ ши меритѣ, ши тѣ деслѣшеск маї вїне фїнд контїмпоранї къ пої, ши лимба лор авѣнд маї ачееашї соартѣ къ а поастрѣ, пѣпѣ ла о време (пѣ дпсѣши акѣм ка съ се щїе дп парентес). Ка съ ши факѣ Гречїї лимба асфел кѣм есте дп зїоа де аствѣї, аѣ авѣт требѣнцѣ пе дпчетат съ дпведе лимба чеа веке, съ іасѣ фелѣрїнї де ідеї, съ аївѣ о полемїкѣ маї де зп веак, съ ши формезе дпсфѣршїт стат, зпїверсїтѣдї, лїчеї шчл. Дар кѣт ар фї вреднїчї деплѣнс чеїлалцї Гречї че пѣ се копрїнд дп Гречїа словодѣ, кѣнд ши ар дпкїде окїї нї ши ар аствѣна зрекїле ла челе че аѣ фѣкѣт ши фак еленїї чеї пѣої пентрѣ лимба лор, ши врѣнд (чеї че се афлѣ афарѣ дпн Гречїа) ка съ кѣлтїве не алор, саѣ ар дпвѣрѣдїша орвеще лимба францезѣ, саѣ с'ар апѣка де чеа гречееаскѣ веке ши с'ар стрѣмѣта дп стареа Гречїлор де обще кѣм ера акѣм о сѣтѣ ши дѣбѣ сѣте де анї! Нар фї о тѣпкѣ задарнїкѣ съ ласе лѣкрѣ гата фѣкѣт, съ ласе лимба, каре се скрїе дп зїоа де аствѣї дп Гречїа словодѣ, ши съ алерѣе ла мїжлоачеле челе де акѣм дѣбѣ сѣте де анї?

Асфел ар фї кѣ пої кѣнд нѣам дпкїде окїї дела орї че аѣ фѣкѣт алцї оаменї де о пажїе ши фамїліе кѣ пої, ши ам дпвѣрѣдїша нїще мїжлоаче че пѣ нї се кѣвїнїа а ле дптревѣнцѣа декѣт акѣм шанте сѣте де анї. Лимба поастрѣ акѣм пѣ се маї асеашѣнѣ кѣ латїна декѣт дп матерїе саѣ дп дїксіонар, пѣ дпсѣ ши дп формѣ саѣ грѣматїкѣ. Лимба латїнѣ нї с'а фѣкѣт пѣ маї ка о лимбѣ доктѣ че аре релажїе кѣ а поастрѣ, ши чеаа че требѣїа съ фачем

пої акѣм шанте сѣте нї о мїе де анї, аѣ фѣкѣт фрацїї поцпрї італїенїї: сї аѣ авѣт де портѣ пе латїна ши аѣ кѣлтїват лимба попорѣлѣї romanѣ, кѣм ам зїче ши пе а поастрѣ; аша дар ам грешнї фоарте кѣнд ам лѣса зп лѣкрѣ гата ши нѣам дптоарче дпаної кѣ о мїе де анї ка съ дпчепет ши пої де аколо де знде аѣ дпчепѣт італїенїї ши ка съ фїм тотд'авна кѣ о мїе де анї маї дпаної декѣт дѣншїї.

Аша фїндкѣ аѣ лѣкрат італїенїї дп локѣл пострѣ, н'ар требѣї сѣ пѣ арѣкѣт окїї сѣ vedem че аѣ фѣкѣт? Вїне есте сѣ пе цїнем де лимба францозеаскѣ атѣт де сѣракѣ, атѣт аномалѣ, атѣт де дестѣїнїкѣ а стрїка пе а поастрѣ, дѣпѣ кѣм пе а стрїкат'о де врео 12 анї дпкоачї? Лимба францозеаскѣ пѣ а стрїкат лимба, капетеле, обїчеїзрїле, релїцїа, пентрѣ-къ пѣцїнї дпн кѣдї о дпвацѣ дшї ват капѣл кѣ авторїї класїчї, ши романѣеле челе маї перѣнїїоасе се вѣд дп тѣїнїле тїнерїлор. Ачееаста о щїѣ дела мїне, пентрѣ-къ ла вѣрстѣ де 19 анї тѣ дпвѣдѣа францозеїще кавалерѣл де Faublas. ши поате ачееаста ва фї прїчїна де нїчї н'ам преа дпвѣцат аша вїне францозеїще; кѣ асфел де даскѣл, асфел де карте, асфел де пѣравѣрї. Маре пагѣвѣ адѣче ачееастѣ лимбѣ ши дѣхѣлѣї ши інїмїї ши лимбїї ромѣнїенїї, кѣчї нїчї дптр'о лимбѣ пѣ с'аѣ скрїе атѣтеа кѣрѣцї десфрѣнѣтоаре ши апрїнѣзѣтоаре де дѣхѣл ши інїма отѣлѣї. Лимба ачееаста пѣ се поате маї нїчї декѣм дпвѣдѣа нїчї а се ворѣї нїчї а се скрїе фѣрѣ ажѣторѣл алтеї лимбїї чел пѣцїн ал Італїенїї, есте о лимбѣ, сѣракѣ де ворѣе ши богатѣ де фрасе, дп каре vede чїнева характерѣл зпїї отѣ че пѣцїн се гѣндїеїще

ші ворвеще тълт; есте о лимбъ дп каре филозофіа ші література п'а пѣтѣт фаче пасѣріле че ар фі требѣт съ факъ дп веакъл пострѣ; е о лимбъ дпсѣжршіт асепенеа знеі кокете кѣ гѣст каре шіе а се дпподові кѣ лѣкрѣрі стрѣне, фѣрѣ а се окѣпа кѣ лѣкрѣрі серіоасе ші вредніче де о матроапъ, чі пѣтаі кѣм съ плакъ ка съ свѣжѣде не кѣртезані сѣ.

Nimik пѣ е маі рѣѣ ші маі слѣт декът зп омѣ саѣ пород каре се зѣтѣ пе сіне ка съ се іа маімѣдъндѣсе дѣпъ овичеізріле алтѣі омѣ, алтѣі породѣ. Ноі врѣнд съ імітѣт не французі, лимба лор пѣ е дп старе а не дпвѣца кѣрат ші неміжлочіт декът пѣтаі тот че аѣ еі маі рѣѣ ші маі стрікат декът дп челелалте паціі; кѣчї морала чеа таре а пѣрціі чеі съпѣтоасе а Французімор пѣ о вом пѣтеа іміта ші добѣнді дпн кѣрціі, чі пѣтаі дпн пїлдѣ трѣнд дп міжлокѣл лор ші а вѣнд де повѣдѣіторі не чеі карі сѣнт дпн дпсѣші ачеа парте съпѣтоасѣ а паціеі. Съ фереаскѣ Дѣмнезеѣ лѣмеа де крещіпѣл саѣ де овреіѣл тѣрчіт! Кѣм съ фереаскѣ Дѣмнезеѣ ші не віата цара поастрѣ, де а се дпѣлді дптрѣнса Ромѣніі французіці! Кѣчї атѣпчї пѣ вом авеа револѣціі, чі ревеліі, тѣлхѣрїі, дпжѣпгерї, вісерічі рестѣрпате. Револѣціа дпн 91 п'а върсат атѣта сѣпѣ невіноват дп міжлокѣл а 30 де міліоане сѣфлете кѣт се ва върса дптре дѣѣ міліоане де Ромѣні. Ші че поате ацента чїнева дела зп пород, каре дпші деспрѣѣѣне лимба, овичеізріле, ші тот че есте пѣтѣптепеск ка съ дпведе не жѣтѣтате алте овичеізрї, ші алтѣ лимбъ прїп каре vede челе маі лесне, адекъ челе маі реле? Авїа дп зече апї

с'аѣ дппрѣціат дптре жѣпїі поцрї а треїа парте дпн діксіонарѣл ші граматїка французенї, ші тоцї пѣтаі ворвеск декът де лібертате, не каре не дпцелегѣндѣо віне, о тѣрціпеск дптрѣн десѣрѣѣ ші пѣсѣпѣпере ла леці ші ла ашеземпте. Ші ачестеа сѣнт роаделе знеі дпвѣдѣтѣрї, дп каре пѣ се дпвѣца нїмік темеіпїк. Фѣрѣ филозофіе пѣ пѣтем а не гѣнді дрепт, ші дпчепѣтѣл филозофіеі есте, дѣпъ кѣм амзіс ші алтѣдатѣ, черчетареа пѣтелор саѣ а ворвелор, есте дефїніціа чеа адевъратѣ а терменімор че дптревѣпцѣтѣм. Токмаі ачеаста пѣ о пѣтем афла дп лимба французеаскѣ, кѣчї е о лимбъ дп каре треї пѣрціі де ворве дпші аѣ оріціпа дп алте лимбі, ші пѣтаі дптрѣнселе ле поате чїнева афла дпсетпареа чеа адевъратѣ. Ачеаста поате есте ші прїчіна, пентрѣ каре филозофіа французімор е маі жос декът а немцілор. (?)

(Ва зрпа.)

ЕШПРЕА ДІН ШКОАЛЪ.

I.

Ъ п в а л.

Ачела каре кѣпоаще овичпвіта ліпїціре патріархалѣ, че домнеа пѣпѣ астѣзі, дп каса Домпѣлѣзі де ла Рошѣ, аре тот дрептѣл съ се міре де мішкареа дп каре се вѣд акѣт, тоцї чеі че лѣкѣеск дптрѣнса. Пѣнтре крѣпѣтѣріле жалѣзелелор еі, се зѣреск о тѣлціме де слѣці карїі, цїпнд тоцї дп тѣпѣ фенпїче кѣ лѣтѣпѣрї а прїпсе, зѣмѣлѣ не дпчетат дпнтрѣнлок пѣпѣ дптрѣалтѣл, се дѣк, віп, алеаргѣ ші

фак, дѣпъ кѣм се зиче, тѣлтъ дѣкѣркѣ-
тѣръ ші треавъ пѣдпѣ.

Че дѣтѣмпларе порочѣтъ саѣ непо-
рочѣтъ, а пѣтѣт оаре съ трансформеѣе
астѣел каса вътрѣдѣлѣи авокат?

— Поате къ Doamna de ла Рошѣ ва
ѣи авѣнд істерісѣтѣрї?

— Аша! нѣ . . . маї дѣтѣиъ къ аче-
стеа нѣмаї сѣпт акѣм де модѣ; апої Do-
amna de ла Рошѣ, къ тоате къ есте дѣ
вѣрстѣ нѣмаї де треїзечї ші чїнчї де ані,
дѣсѣ есте департе де а аѣеа асемеѣеа ко,
кетѣрїї де ші рѣтѣшїдѣеле фѣрѣтѣсеѣелор
еї дѣ даѣ дѣкѣ дѣстѣл дрепт; даѣ ea дїн
потрївѣ есте о фетее дѣлче, сїмѣїтоаре,
к' о прївїре тѣреаѣ шї дѣ лїпсеск къ
тотѣл ачеле пѣзѣроасе пѣравѣрї де дѣлї-
катѣѣ сѣпѣсе ла спазѣтѣрї, дѣпъ кѣм еѣї
Дѣтѣеата преа пѣкѣт'о Doamna de Б.
ші Дѣтѣеата преа стрѣлѣчїт'о Doamna de
С., дѣпъ кѣм сѣптѣѣї дѣсѣдѣршїт Дѣ-
тѣеаѣоастѣрѣ тоате Doamnelor, каре въ
ведѣїї вїне, къ нѣ маї сѣптѣѣї тїпере, дѣ-
сѣ фѣръ а въ маї гѣндї ла непѣтїндѣ,
воїдї а въ арѣта къ тотѣл сѣптѣѣї, дїн
прїчїнѣ къ нѣ в'аѣї перѣѣт де тот фѣр-
тѣсеѣеа, фїндкѣ времеа н'а щерс дѣкѣ
де тот тѣандѣрїї че въ дѣподѣвеск о-
бѣазѣл шї в'а маї лѣсат а въ вѣкѣра не
пѣдпѣ време де о тѣлѣ тѣлѣдїоасѣ ка де
новїл тѣпѣрѣ. — Doamna de ла Рошѣ
дѣсѣ н'а авѣт нїчї одатѣ істерїсѣтѣрї шї
негрешїт къ нїчї нѣ гѣндѣѣе а ле аѣеа
де акѣм дѣнаїте.

— Каре есте прїчїла даѣ? — Поате
къ Doamna de ла Рошѣ сѣ ѣи дѣчеркат
вѣео нагѣѣ? — Дѣсѣ ел нѣшї пѣне нїчї
одатѣ вапї сѣї дѣ прїмежѣїе? — Поате
дѣ ва ѣи венїт вѣ'о мошѣнїре, каре сѣї ѣи

дѣтѣлїт стареа? — Ел нѣ маї аѣе нїчї о
рѣдѣ дѣла каре сѣ аѣенте; чї богат фїнд
атѣта дїн аѣерїле рѣтасе дѣла стрѣтѣшїї
сѣї, кът шї дїн челе аѣпате де дѣнѣл,
се тѣлѣѣѣеѣе а да вапї къ довѣндѣ не
апанѣтѣрї сїѣѣре.

— Дѣсѣдѣршїт че есте? че мїнѣне
поате сѣ скїмѣе астѣел челе дїн лѣзѣтѣрѣ
але касеї Doamna de ла Рошѣ? — Даѣ
нѣ шїдї, къ Doamna de ла Рошѣ аѣе зп
фїѣ, каре астѣї а ешїт дїн шѣоалѣ шї а-
стѣ сеарѣ есте пофїтї ла зп вал!

Зп вал! ла опѣспѣзѣче ані, кънд ел
н'а вѣзѣт нїчї одатѣ валѣрї дѣкѣт нѣмаї
дѣ дѣкїпѣїреа са, саѣ дѣ газетеле Парїсѣ-
лѣї; зп вал! не каре вѣрѣн шѣолаѣ естерп
дѣ ва ѣи дѣскрїс ка лѣкѣл чѣл маї пѣкѣт,
чѣл маї дѣкѣлѣтѣтор шї чѣл маї аѣѣї-
тор; зп вал! дѣ каре тїпѣрѣл жѣкѣтѣор
стрѣнѣе ла непѣтѣл сѣѣ не о тїпѣрѣ че е
дѣкѣ фѣїкоасѣ шї аѣѣндѣї жѣкѣнд дѣшї
дѣпѣртѣшеск рѣсѣфларае. . . . Ачѣста еѣа
о порочїре преа тѣре непѣтѣрѣ мїнѣеа лѣї
чѣеа копїлѣреаскѣ, шї аста есте шї прїчїна,
каре фѣче сѣ фїе атѣта тѣре мїшѣаре дѣ
каса Doamna de ла Рошѣ; каре фѣче не
Doamna de ла Рошѣ сѣ фїе атѣт де аѣѣї-
тѣ, къчї ка о тѣтѣ вѣлѣ, есте акѣм ка о
неѣѣлѣ де тѣлтѣ вѣкѣрїа. Еа vede прїле-
жѣл де а'шї арѣта дѣ лѣѣе не іѣѣїтѣл еї
фїѣ, кът о сѣ фїе де порочїтѣ вѣзѣнд шѣ-
пѣїреле лѣдѣроасе (де каре есте дѣкре-
дїнѣатѣ), асѣпра фѣрѣтѣсеѣїї, дѣхѣлѣї шї
пѣртѣрїлор сѣле чѣлор пѣкѣтѣе, дака нѣ
елеганте! Еа ва ѣи аѣоло де фѣѣѣ, дѣ ва
дѣкѣѣража тотѣ'азна прїн зѣѣѣѣѣл еї; де
акѣм дѣчѣеѣ а і се пѣреа къ есте дѣ
вал шї аѣде не тоѣї дѣтѣрѣѣнд, дѣ тоа-
те пѣрѣїле, чїне есте тїпѣрѣл ачѣла че

жоакъ коло? ел есте зп кавалер de mi-
pъне ші дптр'адевър, се аратъ фъръ чеа
маї мікъ дпдоіалъ деспре ел дпсші...
еа ла ачестеа ва ръспънде: есте Алфред
фйъл меѣ, ші 'л ва пріві, кз чеа маї ма-
ре драгосте, сърінд ші фькхндъсе певъ-
зът дп репезеле дпвартігърі але вал-
цълві.

Ачестеа тоате сжнт прічініле че о
фак де а нъ маї ші ънде есте: казтъ пе-
сте тот съ гъсеаскъ чеаа че аре дп мж-
пъ, дп гъсеѣ дпсфършіт ка съ'л піар-
зъ іаръші ші ка съ'л маї гъсеаскъ пе
зрмъ.

Алфред плін де перъьдаре і се пар
маї лъпці декът чеасъріле мінъгъріле, чеї
маї тревъеск пълъ съ'ші іспръвеаскъ гъ-
теала, съ се вазъ дпсфършіт дпшвръкат
дп фрак пегръ ші кз пълърія търтігъ дп
мжпъ; віетъл копіл! пълъ акъм нъ пър-
тасе декът сненджеръла де школар (пе ка-
ре администрація колеціълві, се пъреа кз
авеа гріжъ, тот'азна, а'л да таре ла чеї
мічі ші мік ла чеї марі); дар дп кап нъ
пъсесе дпкъ, декът ачел лъкръ пентърці-
піт де таре, пе каре економіа дп пъте-
ѣ пълъріе.

Дар кз тоате ачестеа тоалета са е-
сте акъм апроапе де іспръвіт; кьчі атът
де мълт с'а гръвіт а се гъті маї дпайн-
теа тэтълор, дпкът а ші ізвътіт а фі га-
та, кънд чеїмалці маї авеа дпкъ тревъін-
цъ, де зп чеас тькар, пентръ гътеалъ.
Алеаргъ дпдатъ кз възъріе дпайнтеа знеї
оглнзі марі, дп каре се прівеѣ, кз въ-
гаре де сеамъ, ка съ вазъ дака нъ кзм-
ванш а маї ръмас пе костъмъл съѣ врези

semn de om векѣ, адекъ де школар, де
копіл.

Ел акъм есте ом дптрег. Дпчерче-
се орі каре, съ'л пътеаскъ дптр'алт фел
, . . . Дпдатъ ва дпчене съ факъ въгърі
де сеамъ: кз есте де оптспрезече апі, кз
есте зп тпър, каре а трекът тоате дп-
въцъгъріле дпн колеціѣ ші кз есте апроа-
пе съ айъ вълвіала кз аре семне де а
дпчене съ і се зъреаскъ мѣстъціле; кьчі
ел дъ ачестъ пъміре ла ніѣ пері гал-
вені, пе каре іа възът крескънд де треї
апі, фъръ съ фі пъс пе джнші вреодатъ
пелецїтъл вріѣ.

Дпсфършіт оглнда дп дпкреднѣа-
зъ кз дптр'адевър, сеамълъ а фі ом, ва
дпкъ ші зп ом... преа пълкът.

— Тоатъ лътеа, дпш зїсе ел дп сі-
пенш дъпъ чеа дпн зрмъ прівіре дп о-
глндъ, поате съ вазъ фъръ глешалъ, кз
еѣ нъ сжнт зржт!

Ші пегрешіт, кз нъ ера зржт; кьчі
ла тръп ера дпалт ші вінефькът, кз о
таліе преа потрівітъ, ші мълцъмітъ крої-
торълві съѣ, кз акъм пътеа съ і се вазъ
тоате ачестеа, че пълъ акъм фъсесеръ а-
скъпсе сжнт зпїформа ачееа де школар,
кроїтъ кз тотъл непотрівіт пентръ дпсъл.
(Ва зрма.)

De дпдрептат.

Ла Nr. 43 а Фоїеї дп неїертата пегрїжъ а
тпърїторїълві ла о сжмъ де ексемпларе локъл
колоанелор а 2 ші а 3а с'аѣ скїтват кз колоане-
ле а 6 ші а 7а. Четїторїъл ва ші іерта ші дп-
дрепта.